

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 04.04.2022

§ 123

Vaikutusten ennakkoarviointi (EVA) Lahden kaupungissa

184/00.01.02.03/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Hallintopäällikkö Anniina Kovero p. 050 398 5501

Suunnittelija Katja Karevaara p. 044 482 6233

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Lisäksi kaupunginhallitus edellyttää, että sille raportoidaan vuoden 2023 keväällä vaikutusten ennakkoarvioinnin toteutumisesta edellisen vuoden osalta.

Esittelijä

Kaupunkikehitysjohtaja Alho Olli

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee tiedokseen arvioinnin vaikutusten ennakkoarvioinnin suosituksesta.

Perusteluosa

Kaupunginhallitus on kokouksessaan 25.1.2021 merkinnyt tiedokseen kaupunkitasoisen suosituksen vaikutusten ennakkoarvioinnista, jolla on luotu kaupunkitasoinen malli, milloin päätösten vaikutusten arviointia tehdään. Samalla kaupunginhallitus on edellyttänyt, että sille tuodaan vuoden 2022 keväällä arviointi suosituksen toteutumisesta.

Vaikutusten ennakoarviointia toteutetaan useilla eri nimillä ja menetelmillä. Laajin ja Lahden kaupungissa 2021 alkaen systemaattisesti toteutettu arviointikokonaisuus on vaikutusten ennakoarviointi (EVA). Muita mahdollisia vaikutusten ennakoarviointeja, joissa vaikutuksia tarkastellaan jostain näkökulmasta, ovat esimerkiksi ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointi (IVA), lapsivaikutusten arviointi (LAVA), ympäristöterveysvaikutusten arviointi (TVA), ympäristövaikutusten arviointi (YVA) ja yritysvaikutusten arviointi (YRVA).

Vaikutusten ennakoarvioinnilla päätöstä ja sen mahdollisia vaihtoehtoja arvioidaan neljästä eri päänäkökulmasta: kuntalaisvaikutukset, ympäristövaikutukset, organisaatio- ja henkilöstövaikutukset sekä talousvaikutukset (sis. yritysvaikutukset). Lisäksi arvioidaan tukeeko päätösesitys Lahden kaupungin strategisia tavoitteita.

Päätöksentekoa varten tuodaan nykytilan kuvauksen lisäksi esille mahdolliset eri päätösvaihtoehdot. Varsinkin laajemmissa valmisteluissa tuodaan päätösesitykselle ainakin yksi vaihtoehto. Päätösvaihtoehtojen myönteisiä ja kielteisiä vaikutuksia arvioidaan pitkällä sekä lyhyellä aikavälillä.

Vaikutusten ennakoarviointia tehdään lähtökohtaisesti kaikessa Lahden kaupungin päätösvalmistelussa, mutta erityisesti merkittävässä päätösesityksissä.

Lahden kaupungissa vaikutusten ennakoarviointia suositellaan tehtäväksi kun:

- päätöksellä on merkittäviä välittömiä ja / tai pitkän aikavälin vaikutuksia kuntalaisten hyvinvointiin, elinoloihin ja terveyteen

- päätös on strategisesti, toiminnallisesti tai taloudellisesti merkittävä Lahden kaupungin talous, toiminta ja väestön koko huomioiden
- päätöksellä on merkittäviä vaikutuksia tietyille ihmisryhmälle, alueelle, ympäristöön tai yritystoimintaan
- kyseessä on merkittävä muutos palveluissa tai palveluverkossa tai kyseessä on uusi palveluiden järjestämistapa
- kysymyksessä on merkittävä maankäyttöön vaikuttava ratkaisu tai yli 3 milj. euron investointi

Vaikutusten ennakoarviointia ei tarvita, kun kyseessä on esim. tiedoksi merkittävä asia, oikaisuvaatimus, hankinta-asia, viranhaltijan nimeäminen, yksilöä koskeva asia, toiminnan seuranta, tutkimusraportti ja vastaava. Ennakoarviointia ei tarvita myöskään, kun vastataan lausuntopyyntöihin, kirjeisiin ja esityksiin.

Vaikutusten ennakoarviointi on osa asian valmistelua ja sen tarpeellisuudesta ja laajuudesta vastaavat valmistelija ja esittelijä. Vastuu vaikutusten ennakoarviointien johtamisesta ja kehittämisestä on esittelijällä. Vaikutusten ennakoarviointia toteutetaan monialaisesti, ketterästi ja suhteutettuna valmistelun laajuteen.

Valmistelija dokumentoi vaikutusten ennakoarvioinnin kaupungin asiantuntijajärjestelmään osana päätösvalmistelua. Vaikutusten ennakoarviointi ja sen tulokset esitetään tiiviisti listatekstissä. Tarvittaessa laajemmat selvitykset ja muistiot toimitetaan päätöksenteon liitteiksi.

Arviointi suosituksen toteutumisesta

Vaikutusten ennakoarviointi dokumentoidaan Dynasty10-asiantuntijajärjestelmään. Laatiessaan toimielinpäätöstä järjestelmään valmistelija ottaa aina kantaa onko vaikutusten ennakoarviointi tehty

päätösvalmisteluun liittyen. Raportoinnin mukaan vuonna 2021 Dynastyyn tehtiin 124 vaikutusten ennakoarviointia. Raportti on liitteenä.

Vaikutusten ennakoarviointi on tehty mm. seuraavissa merkittävässä päätöksissä: Lahden suunta -työ 2017-2020: Lahden yleiskaavan 2030 (Y-203) ja Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman ehdotuksen hyväksyminen, Vyöhykeuudistus seudullisessa joukkoliikenteessä, Lahden kaupungin vuoden 2022 talousarvio sekä vuosien 2022-2024 taloussuunnitelma ja Lasten ja nuorten kasvun vastuualueen palveluverkkosuunnitelma 2021.

Asianhallintajärjestelmään on valmistelijoiden tueksi ladittu myös valmis valmisteluasiakirjapohja, ennakkovaikutuksen dokumentointiin. Lisäksi toimielinpäätöspohja muistuttaa ennakkovaikutusten yhteenvedon laatimisesta. Valmisteluasiakirjapohjaa ei juurikaan ole käytetty, vaan tulokset on kirjattu osaksi toimielinpäätöstekstiä.

Valmistelijoille järjestettiin syksyllä 2021 kirjoituskoulutus, jossa teemana oli vaikutusten ennakoarviointi. Kirjoituskoulutusta on järjestetty valmistelijoille vuosittain ja nyt toista kertaa samalla teemalla. Koulutusta on tarkoitus jatkaa vuosittain, teemaa vaihdellen.

Vaikutusten ennakoarvioinnista osana normaalia päätösvalmistelua on keskusteltu lisäksi kaikissa johtoryhmissä.

Lahden kaupungin vuoden 2022 talousarvion ja vuosien 2022-2024 taloussuunnitelman laadintaohjeessa vaikutusten arviointi on huomioitu seuraavalla kirjauksella: palvelualueiden tulee huomioida vaikutusten ennakoarviointi talousarviovalmistelussa merkittävien muutosten kohdalla.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Ote: Konsernipalvelut, Kaupunkiympäristön palvelualue, Sivistyksen palvelualue, toimielimet, Anniina Kovero, Katja Karevaara